Acuut risico bodemlood?

5.1, 2, e 5.1, 2, e **en** 5.1, 2, e 5.1, 2, e **2019-12-06**

Aanleiding: notitie Verantwoordelijkheid diffuus lood onder de Omgevingswet
Tekst onder 2.4. Toevalsvondst:
Overigens zal het gebruik van het instrument 'toevalsvondst', zo blijkt uit de parlementaire geschiedenis, ook beperkt zijn tot gevallen waarin zich acute risico's voordoen. Vereist is dat sprake is van "acute risico's die zich - ook bij relatief korte blootstelling - voordoen en chronische en/of acute negatieve effecten voor de gezondheid opleveren". Hiervan lijkt mij in geval van diffuse lood verontreiniging evenmin sprake. De risico's vanwege diffuus lood treden immers niet reeds op bij een relatief korte blootstelling, maar eerst bij langdurige ongewenste belastingen. Daarvoor is de toevalsvondst niet bedoeld.

Vraag: wat wordt in deze context precies bedoeld met "acute" risico's?

Overwegingen:

- Eenmaal opgenomen lood blijft jarenlang in het lichaam aanwezig. Een kind dat enkele weken speelt op grond met veel bodemlood (onvoldoende kwaliteit voor lood) kan in die periode zoveel lood binnenkrijgen dat nadelige effecten op de gezondheid niet zijn uit te sluiten. Die effecten treden niet acuut op, maar doen zich voor in de jaren erna (effect op ontwikkeling CZS, nadelig effect op leervermogen, IQ-puntverlies), maar ook op volwassen leeftijd (meer kans op chronische nierschade, meer kans op hoge bloeddruk).
- *Acute gezondheidseffecten*: hiermee worden meestal effecten bedoeld die snel na blootstelling optreden, meestal gaat het om kortdurende blootstelling aan een hoge concentratie van een stof. Bij bodemverontreiniging zullen deze effecten niet of zelden optreden.
- *Acuut risico*: wat is precies de definitie? Verschillende definities mogelijk:
    - Kans op *acute gezondheidseffecten* na kortdurende blootstelling → dit treedt bij bodemverontreiniging zelden op.
    - Kans op *gezondheidseffecten* na kortdurende blootstelling → Vervolgvraag is dan: wat is kortdurend?
- Bodemtaal: met spoed saneren = saneren binnen termijn van 4 jaar
  In deze context kan 'enkele weken' als kortdurend worden beschouwd.
- "Acuut risico" is eigenlijk een vreemde term bij bodemverontreiniging. Je kan wel spreken van kortdurende en chronische blootstelling en een daarmee samenhangend 'onaanvaardbaar risico'. Een onaanvaardbaar risico kan ontstaan door zowel kortdurende als chronische blootstelling.

Conclusie acuut risico:
Na relatief korte blootstelling (weken) aan bodemverontreiniging met lood kan gezondheidsschade optreden bij jonge kinderen. Er treden dus "chronische" negatieve effecten voor de gezondheid op, ook bij relatief korte blootstelling. Dit komt niet overeen met wat in de notitie onder "Toevalsvondst" staat. Op dit onderdeel zou de tekst van de notitie moeten worden aangepast.

Acuut risico en toevalsvondsten in aanvullingsbesluit bodem:
In de Nota van Toelichting staat o.a.:

- *"Toevalsvondst van verontreiniging op of in de bodem*
  Ook bij het beoordelen van een toevalsvondst worden het blootstellingsniveau van het maximaal toelaatbaar risico voor de mens zoals opgenomen in bijlage VA en de Toelaatbare Concentratie in Lucht (TCL) en geurdrempels zoals opgenomen in bijlage VB gebruikt. Met behulp van de risicotoolbox bodem kan berekend worden in een voorkomende situatie sprake is van onaanvaardbare risico's voor de gezondheid."
- En verderop, pag. 107:
  "Indien er zich onverhoopt toch een situatie voordoet, waar sprake is van onaanvaardbare risico's voor de gezondheid, is in de Aanvullingswet bodem het instrument van toevalsvondst met onaanvaardbare risico's voor gezondheid opgenomen. Afdeling 19.2a van de Aanvullingswet biedt voor toevalsvondsten een regeling voor het wegnemen van onaanvaardbare risico's voor de gezondheid als gevolg van blootstelling aan een (al dan niet historische) bodemverontreiniging. De maatregelen die dan in opdracht van het bevoegd gezag moeten worden getroffen, beperken zich tot tijdelijke beschermingsmaatregelen ter voorkoming van blootstelling. [1][1]
  In die situatie is de eigenaar verplicht om de onaanvaardbare risico's weg te nemen, en kan de gemeente eventueel ingrijpen, bijvoorbeeld indien de eigenaar nalatig is."
- Pag. 150: "Bij een toevalsvondst worden in principe alleen beheermaatregelen genomen waarmee directe contactmogelijkheden worden voorkomen, maar een sanering kan niet altijd worden uitgesloten."
- Verder wordt ook duidelijk gemaakt dat de beoordeling van (on)aanvaardbare risico's plaats vindt met de risicotoolbox bodem waarbij MTR***)** en TCL de eindpunten zijn. (pag. 333)

Bij de beoordeling van risico's van bodemverontreiniging wordt altijd uitgegaan van levenslanggemiddelde blootstelling (behalve bij lood, daar wordt gekeken naar de blootstelling gedurende de eerste 6 jaar). Het zou raar zijn als dat voor toevalsvondsten opeens anders zou zijn.
Een onderscheid tussen acute risico's en chronische risico's wordt dus niet benoemd. Wel wordt gesteld dat de toetsing van een al dan niet onaanvaardbaar risico geschiedt o.b.v. blootstelling en MTR***)** – en dat deden we al.
Het hele woord 'acute' of 'acuut' komt in het Aanvullingsbesluit niet voor. Wij vragen ons af waar de uitspraak dat toevalsvondsten "…beperkt zijn tot gevallen waarin zich acute risico's voordoen", precies op is gebaseerd.

Conclusie acuut risico en toevalsvondst:
Wij vragen ons af of toevalsvondsten zich inderdaad beperken tot acute risico's.

***)** *Opmerking GGD*: de huidige beleidsmatige MTR voor lood (2,8 ug/kg/dag) biedt onvoldoende bescherming voor de gezondheid van kinderen. Bij deze loodinname zijn er nadelige effecten op de ontwikkeling van de hersenen. Op volwassen leeftijd leidt deze blootstelling tot meer kans op chronische nierschade en hoge bloeddruk (met daarmee ook meer kans op hart- en vaatziekten).

[1][1] *Kamerstukken II, 2017/18, 34864, nr. 3, paragraaf 3.3.3.*